

Vergaderjaar 2021–2022

35 604

Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met de tijdelijke verlenging van de bevoegdheid om biometrische gegevens van vreemdelingen af te nemen en te verwerken

E

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 15 maart 2022

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad¹ hebben kennisgenomen van de brief² van 1 november 2021 inzake de uniforme registratie van onregelmatigheden in de Wet biometrie vreemdelingenketen. De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA** hebben naar aanleiding hiervan een aantal vragen. De leden van de fractie van **D66** hebben tevens enkele vragen.

Naar aanleiding hiervan is op 8 december 2021 een brief gestuurd aan de toenmalige Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

De huidige Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft op 15 maart 2022 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad, Van Dooren

¹ Samenstelling:

Kox (SP), Koffeman (PvdD), Faber-Van de Klashorst (PVV) (*voorzitter*), De Boer (GL), Van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Jorritsma-Lebbink (VVD), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Stienen (D66) (*ondervoorzitter*), Van Rooijen (50PLUS), Van den Berg (VVD), De Blécourt-Wouterse (VVD), Doornhof (CDA), Karimi (GL), Veldhoen (GL), Vos (PvdA), De Vries (Fractie-Otten), Keunen (VVD), Dittrich (D66), Van Wely (Fractie-Nanninga), Nanninga (Fractie-Nanninga), Raven (OSF), Karakus (PvdA), Talsma (CU) en Hiddema (FVD).

² *Kamerstukken I 2021/22, 35 604, D.*

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL / JBZ-RAAD

Aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Den Haag, 8 december 2021

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief³ van 1 november 2021 inzake de uniforme registratie van onregelmatigheden in de Wet biometrie vreemdelingenketen. De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA** hebben naar aanleiding hiervan de volgende vragen. De leden van de fractie van **D66** hebben tevens enkele vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA gezamenlijk

1. De leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA hebben vernomen dat de regering de Autoriteit Persoonsgegevens om een advies dient te vragen over het systeem van uniforme registratie, gezien het feit dat dit systeem de basis voor de wet vormt. Heeft de regering dit al gedaan, of nog niet? Zo nee, waarom niet? En kan de regering bevestigen dat deze adviesvraag alsnog gedaan zal worden? Wanneer verwacht de regering het advies te ontvangen? Treedt dit systeem pas in werking nadat het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens ontvangen is, zodat mogelijke aanpassingen kunnen plaatsvinden voordat het systeem wordt gebruikt?
2. Heeft de regering het College voor de Rechten van de Mens gevraagd voor een advies over het systeem van uniforme registratie? Zo nee, waarom niet?
3. De voorziening van geconstateerde onregelmatigheden (oftewel de registratiefaciliteit) «kan als basis dienen voor (geanonimiseerde) rapportages». ⁴ De leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA begrijpen dat de registratiefaciliteit de basis vormt voor de toekomstige evaluatie(s) van de wet. Worden de registratiefaciliteit en de gegevens over geconstateerde onregelmatigheden ook voor andere doeleinden gebruikt? Zo ja, welke? Zijn de gegevens bij dat gebruik geanonimiseerd? Zijn specifieke geregistreerde onregelmatigheden en de categorie waarin deze vallen hierbij terug te leiden tot specifieke vreemdelingen? Zo ja, wie heeft toegang tot deze informatie?
4. In de registratie van onregelmatigheden wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende vijf categorieën: fysiek onopzettelijk, fysiek opzettelijk, functionele gegevens onopzettelijk, functionele gegevens opzettelijk, overige onregelmatigheden. Over de categorieën «fysiek opzettelijk» en «functionele gegevens opzettelijk» vragen deze leden: hoe wordt vastgesteld dat deze onregelmatigheden opzettelijk waren? Bij wie ligt hiervoor de bewijslast? En als een vreemdeling stelt dat een onregelmatigheid onopzettelijk was, wordt dit dan altijd gevolgd in de registratie? Zo niet, hoe dient de vreemdeling te bewijzen dat een onregelmatigheid onopzettelijk is? Onderschrijft de regering dat hierin een risico schuilt voor onjuiste registratie van onregelmatigheden als «opzettelijk» terwijl dat onjuist is? Hoe beoogt de regering dit risico te ondervangen? Welke mogelijkheden hebben vreemdelingen om deze categorisatie te (laten) veranderen, en ziet de regering risico's voor onrechtvaardigheden in het geval van een gebrek aan mogelijkheden?
5. Indien onregelmatigheden worden geregistreerd als «opzettelijk», welke consequenties kan dit hebben voor de vreemdeling? Worden

³ Kamerstukken I 2021/22, 35 604, D.

⁴ Kamerstukken I 2021/22, 35 604, D, p. 1.

- door het gebruik van de voorgestelde registratiefaciliteit eventuele extra gevolgen verbonden aan registratie in een bepaalde categorie, of blijven deze eventuele gevolgen gelijk aan die in het huidige systeem?
6. U noemt dat de registratie onder andere signalen van mogelijke identiteitsfraude bevat. Schuilen er in het voorgestelde registratiesysteem en de bijbehorende categorisering risico's dat vreemdelingen ten onrechte van identiteitsfraude beschuldigd worden? Zo ja, welke, en hoe beoogt de regering deze risico's te ondervangen?
 7. Wie heeft de bevoegdheid om onregelmatigheden te signaleren, en hoe worden deze signalen beoordeeld voordat ze geregistreerd worden? De leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA wijzen op het recente nieuws over de FSV-lijst van de Belastingdienst, waarbij duidelijk naar voren komt dat registratie op een zodanige lijst zeer makkelijk en soms vrijwel zonder onderbouwing kan plaatsvinden, terwijl het voor de geregistreerde zeer moeilijk kan zijn zichzelf van de lijst te laten verwijderen – met alle gevolgen van dien. Ziet de regering gelijksoortige risico's in het voorgestelde registratiesysteem? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe beoogt de regering deze risico's te ondervangen?

Indien de regering nog geen advies aan de Autoriteit Persoonsgegevens gevraagd heeft, hebben de leden van de fracties van GroenLinks en PvdA enkele aandachtspunten. De leden vragen de regering om in haar adviesverzoek de volgende vragen mee te nemen:

1. In het huidige voorstel zijn verschillende partners in vreemdelingenketen betrokken bij registratie van gegevens en het «voeden» van gegevens aan de registratiefaciliteit. Ziet de Autoriteit Persoonsgegevens privacy risico's in deze uitwisseling van gegevens en aaneenschakeling van systemen? Hoe zouden deze privacy risico's kunnen worden ondervangen?
2. Ziet het College voor de Rechten van de Mens in de voorgestelde centrale registratie en categorisatie van onregelmatigheden risico's op discriminatie of onrechtvaardigheid, bijvoorbeeld doordat een onopzettelijke onregelmatigheid toch als opzettelijk gecategoriseerd wordt? Zo ja, waaruit ontstaan deze risico's? Zijn deze risico's gerelateerd aan de manier waarop de beslissing in welke categorie gegevens geregistreerd worden gemaakt wordt, en een eventueel gebrek aan mogelijkheden voor een vreemdeling om hier bezwaar tegen te maken? Op welke manier kunnen deze risico's worden ondervangen?

Is de regering bereid ook een advies aan het College van de Rechten van de Mens te vragen? Zo ja, zouden bovenstaande aandachtspunten hierbij meegenomen kunnen worden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de fractie van **D66** hebben de volgende vragen.

Kan de regering aangeven hoe het onderscheid tussen onopzettelijke en opzettelijke onregelmatigheden in fysieke gegevens kan worden gemaakt, bijvoorbeeld bij het hebben van beschadigde vingers waardoor geen vingerafdruk kan worden afgegeven?

Kan de regering ook aangeven wie vaststelt dat een onregelmatigheid in de fysieke gegevens opzettelijk dan wel onopzettelijk is? Wordt bij het voorbeeld van beschadigde vingers bijvoorbeeld een arts of dactyloscopisch expert geraadpleegd? Zo nee, waarom niet?

Kan de regering toelichten wat de gevolgen zijn voor de registratie of identificatie van een vreemdeling wanneer een onregelmatigheid als «opzettelijk» wordt gekwalificeerd? Wat betekent dit voor de verblijfsstatus van de desbetreffende vreemdeling? Hoe kan een vreemdeling bezwaar maken tegen de registratie van een onregelmatigheid als «opzettelijk» wanneer hij het daarmee oneens is?

In de brief lezen de leden van de fractie van D66 dat er een Data Protection Impact Assessment (DPIA) wordt uitgevoerd voor de registratiefaciliteit in gebruik wordt genomen. Kan de regering de DPIA met de leden delen, in het bijzonder de beoordeling van de privacy risico's voor vreemdelingen die biometrische gegevens af moeten staan en de beoogde maatregelen om deze risico's te beperken?

Kan de regering bovenstaande vragen ook voorleggen aan de Autoriteit Persoonsgegevens en de antwoorden doen toekomen aan de leden van deze commissie?

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad zien de beantwoording met belangstelling tegemoet en ontvangt deze graag uiterlijk **binnen vier weken** na dagtekening van deze brief.

De voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel /
JBZ-Raad,
M.H.M. Faber-van de Klashorst

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 maart

De fracties van D66, en van GroenLinks en de PvdA hebben vragen gesteld over de uniforme registratie van onregelmatigheden in het kader van de Wet biometrie in de vreemdelingenketen, waarvoor ik deze fracties wil bedanken.

Inleiding

Voordat ik op de concrete vragen inga, zal ik eerst de aard van de registratiefaciliteit nader duiden. De registratiefaciliteit is bedoeld als een voorziening waarin onregelmatigheden zullen worden geregistreerd die door de identificerende ketenpartners (Immigratie- en Naturalisatiedienst (hierna: IND), Buitenlandse Zaken, Koninklijke Marechaussee (hierna: KMar) en Politie) zijn geconstateerd. Deze registratie geschiedt ten behoeve van de evaluatie van de doeltreffendheid en doelmatigheid van de Wbvk. Het gaat hierbij om de registratie van onregelmatigheden die naar boven komen wanneer de ketenpartners in contact komen met de vreemdeling en daarbij gebruik maken van biometrische gegevens in het kader van de uitvoering van de Vreemdelingenwet 2000, zoals bij de aanvraag om een verblijfsvergunning bij de IND of bij grenscontrole door de KMar.

Het *gebruik* van biometrische gegevens door ketenpartners bij de uitvoering van de Vreemdelingenwet 2000 moet worden onderscheiden van de *registratie van het gebruik* van biometrische gegevens ten behoeve van de evaluatie van de Wbvk in de registratiefaciliteit. In de registratiefaciliteit zullen de onregelmatigheden die de ketenpartners bij de uitvoering van de Vreemdelingenwet 2000 hebben geconstateerd, worden verzameld en op een uniforme wijze worden geregistreerd. Er zullen daarbij geen biometrische gegevens in de registratiefaciliteit worden opgeslagen. De registratiefaciliteit is nog in ontwikkeling, er is nog niet beslist of en in hoeverre de verwerking van persoonsgegevens daarbij nodig is. Vragen over welke gegevens opgeslagen worden en op welke wijze, zijn nog niet definitief beantwoord. Van die antwoorden hangt ook af hoe privacygevoelig de registratie wordt. In dat kader zal ik een Data Protection Impact Assessment laten uitvoeren.

Concrete vragen

De leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA hebben vragen gesteld over de rol van de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) en het College voor de Rechten van de Mens (hierna: CRM), de leden van de fractie van D66 over de rol van de AP.

Op ambtelijk niveau is over uw brief van 8 december jl. met bovengenoemde vragen, ter voorbereiding op een mogelijke adviesaanvraag, contact geweest met de AP en het CRM. Het CRM heeft inmiddels aangegeven dat, aangezien onderhavige registratiefaciliteit met name raakt aan privacy en dataprotectie wetgeving, het College van mening is dat de AP de meest aangewezen partij is om te adviseren. De AP zal dan ook betrokken worden bij het verdere proces als besloten wordt in de registratiefaciliteit gegevens op te nemen die herleidbaar zijn tot individuele vreemdelingen. Als het eerdergenoemde Data Protection

Impact Assessment beschikbaar is, ben ik bereid om de uitkomsten daarvan met het parlement te delen.

De leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA vragen naar het gebruik van de gegevens uit de registratiefaciliteit, of de gegevens bij eventueel gebruik voor andere doeleinden zijn geanonimiseerd en of de geregistreerde onregelmatigheden en de categorisering ervan herleidbaar zijn tot specifieke vreemdelingen.

De gegevens in de registratiefaciliteit zullen alleen gebruikt worden voor de rapportage over de onregelmatigheden die door het gebruik van biometrie aan het licht zijn gekomen. Deze rapportage vormt de basis voor de evaluatie van de Wbvk. Voor andere doeleinden worden de gegevens niet gebruikt. Om die reden zullen ook alleen ondergetekende als verwerkingsverantwoordelijke (in de praktijk enkele aangewezen medewerkers van het Directoraat-Generaal Migratie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid) en de beheerpartij van de registratiefaciliteit (aangewezen medewerkers van de Dienst ICT Politie), en geen andere partijen zoals de ketenpartners, toegang krijgen tot de registratiefaciliteit. Ook zullen de gegevens in de registratiefaciliteit niet langer worden bewaard dan noodzakelijk is voor de evaluatie.

Of de geregistreerde onregelmatigheden terug te leiden zijn tot individuele vreemdelingen (en daarmee tot categorieën vreemdelingen) is afhankelijk van de vraag welke gegevens worden geregistreerd en de wijze waarop dat geschiedt. Op dit moment zijn daar nog geen definitieve beslissingen over genomen. Deze beslissingen zullen mede worden genomen op basis van het uit te voeren Data Protection Impact Assessment.

In de rapportage over de onregelmatigheden zullen de gegevens worden geaggregeerd en volledig geanonimiseerd.

De leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA en van de fractie van D66 hebben vragen gesteld over de categorisering van de onregelmatigheden en eventuele gevolgen voor de vreemdeling wanneer een onregelmatigheid als opzettelijk wordt geregistreerd en de betrokken vreemdeling het daar niet mee eens is. Hebben vreemdelingen dan het recht om de categorisatie te (laten) veranderen en welke risico's ziet de regering wanneer dat niet kan? Deze vragen worden vervolgens toegepast op de situatie dat een vreemdeling ten onrechte wordt beschuldigd van identiteitsfraude.

De ketenpartners, bijvoorbeeld de IND of de KMar, maken gebruik van biometrische gegevens bij de uitvoering van de Vreemdelingenwet 2000, zoals het beslissen op een aanvraag om een verblijfsvergunning of bij grenscontrole. De categorisering van de onregelmatigheden in een individueel geval vindt plaats door de desbetreffende ketenpartner die de onregelmatigheid vaststelt. De ketenpartner bepaalt in het contact met de vreemdeling de aard van de onregelmatigheid en legt die in zijn eigen systeem vast.

Het vaststellen van een onregelmatigheid door een ketenpartner kan verblijfsrechtelijke gevolgen hebben voor de vreemdeling. Wanneer door het gebruik van biometrische gegevens relevante informatie aan het licht komt, kan deze informatie worden gebruikt om een verblijfsrechtelijk besluit ten aanzien van een vreemdeling te onderbouwen. Een aanvraag tot een machtiging tot voorlopig verblijf kan bijvoorbeeld worden geweigerd, een verblijfsvergunning kan worden ingetrokken of de vreemdeling krijgt geen toegang tot Nederland wanneer de desbetreffende ketenpartner constateert dat de vreemdeling gebruik maakt van een

vervalst ID-bewijs. De vreemdeling kan vervolgens tegen het besluit een bezwaarschrift indienen of in (hoger) beroep gaan bij de rechter.

In reactie op de desbetreffende vraag van de leden van de fractie van D66 kan ik laten weten dat een ketenpartner een arts of dactyloscopisch expert kan inschakelen indien een vreemdeling beschadigde vingers heeft. Daarbij kan dan ook beoordeeld worden of er bijvoorbeeld sprake is van een aangeboren afwijking of van een bewuste beschadiging.

Zoals in de inleiding reeds is aangegeven, moet het *gebruik* van biometrische gegevens door ketenpartners bij de uitoefening van wettelijke bevoegdheden worden onderscheiden van de *registratie van het gebruik* van biometrische gegevens ten behoeve van de evaluatie van de Wbvk in de registratiefaciliteit. Wanneer de onregelmatigheid in de registratiefaciliteit wordt geregistreerd ten behoeve van de evaluatie van de Wbvk, zal deze registratie op zich geen verblijfsrechtelijke gevolgen hebben voor de vreemdeling, ongeacht in welke categorie de onregelmatigheid wordt gerubriceerd. De registratie wordt immers alleen gebruikt voor de rapportage ten behoeve van de evaluatie van de Wbvk. Aangezien ketenpartners alleen een registratie kunnen doen, maar zelf geen toegang zullen hebben tot de informatie *in* de registratiefaciliteit, kunnen gegevens in deze faciliteit op geen enkele wijze worden gebruikt voor vreemdelingrechtelijke besluitvorming in individuele zaken. Dat geldt ook indien een onregelmatigheid onverhoopt ten onrechte of onjuist is geregistreerd. Het gevolg van een ten onrechte of onjuiste registratie in de registratiefaciliteit is dat dit afbreuk doet aan de kwaliteit van de rapportage en daarmee aan de evaluatie van de Wbvk.

Zoals hiervoor aangegeven, is de registratiefaciliteit nog in ontwikkeling en is nog niet beslist of en in hoeverre de verwerking van persoonsgegevens daarvoor nodig is. Mocht dat wel nodig blijken te zijn, dan gelden de rechten voor betrokkenen uit de Algemene verordening gegevensbescherming onverkort, zoals het recht op inzage van persoonsgegevens en het recht op rectificatie indien gegevens ten onrechte of onjuist zijn geregistreerd.

Ook zullen in dat geval eventuele privacy-risico's worden beperkt door de beveiliging van de registratiefaciliteit, de beperkte toegang tot de geregistreerde gegevens en de beperkte duur dat die gegevens zullen worden bewaard.

De leden van de fracties van GroenLinks en PvdA vragen wie de bevoegdheid heeft om de onregelmatigheden te signaleren en hoe deze worden beoordeeld. Daarbij verwijzen zij ook naar de FSV-lijst van de Belastingdienst.

Zoals hierboven al aangegeven zijn de ketenpartners in hun contact met de vreemdeling binnen de kaders van de Vreemdelingenwet 2000 bevoegd om onregelmatigheden te signaleren en beoordelen. De registratie van onregelmatigheden in de registratiefaciliteit is van een geheel andere orde dan de registratie op de FSV-lijst van de Belastingdienst. Immers zoals eerder al is aangegeven, krijgen ketenpartners geen toegang tot de gegevens in de registratiefaciliteit en kunnen zij die dan ook niet gebruiken bij het nemen van beslissingen met betrekking tot individuele vreemdelingen. De gegevens in de registratiefaciliteit zullen enkel worden gebruikt voor de rapportage van onregelmatigheden in het

kader van de evaluatie van de Wbvk. Deze rapportage zal vóór 1 oktober 2022 naar de Eerste Kamer en Tweede Kamer worden verzonden; dan zal ook duidelijk zijn hoe de registratiefaciliteit vorm heeft gekregen.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg